

DATUM 2018-03-22
DIARIENR 3296/2017

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys remissyttrande över betänkandet Transpersoner i Sverige Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92, Ku2017/02516/DISK)

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) har enligt sin instruktion till uppgift att ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvården, tandvården och omsorgen. Det är utifrån dessa perspektiv som Vårdanalys yttrande tar sin utgångspunkt. Det innebär också att myndigheten avstår från att lämna synpunkter inom andra områden än hälso- och sjukvården, tandvården och omsorgen som utredningen behandlar.

Vårdanalys bedömer att utredningens problembeskrivning tydligt visar på bristande personcentrering i vården av transpersoner och synliggör gruppens behov av en mer personcentrerad vård och omsorg. Att arbeta utifrån patienternas behov och förutsättningar är ett centralt utvecklingsområde för vården och omsorgen i dag. Vårdanalys har i flera rapporter visat att svensk hälso- och sjukvård präglas av en låg grad av personcentrering med brister i bland annat tillgänglighet, information, kontinuitet, delaktighet och bemötande¹. En personcentrerad vård innebär bland annat att den enskildes (och deras närståendes) ska respekteras och vara delaktiga och ha möjlighet till inflytande utifrån deras förmåga och förutsättningar.

Vårdanalys har också visat att vården inte alltid når fram till målet om vård på lika villkor för hela befolkningen². Det förekommer skillnader som är omotiverade – det vill säga att skillnaderna i vårdens genomförande eller resultat inte kan förklaras av till exempel är medicinskt motiverade överväganden, behov av insatser eller patientens preferenser.

För att utveckla vården ur ett patient- och brukarperspektiv behöver lärdomar dras av patienternas och brukarnas erfarenheter av vården. Att ta tillvara deras erfarenheter och perspektiv är ett centralt verktyg för att stärka kvaliteten i hälso- och sjukvården. Vårdanalys ser att denna utredning därför är ett viktigt underlag i det fortsatta utvecklingsarbetet mot en mer personcentrerad och jämlik hälso- och sjukvård.

¹ Se till exempel rapporter från Vårdanalys: Patientcentrering i svensk hälso- och sjukvård (2012:5), Lag utan genomslag (2017:2) och Löftesfri garanti? (2017:6).

² Vårdanalys, En mer jämlik vår är möjlig – en analys av omotiverade skillnader i vård, behandling och bemötande (2014:7)

Beslut om detta yttrande har fattats av vikarierande generaldirektören Karin Nylén. Projektdirektören Marianne Svensson har varit föredragande.

Karin Nylén

Marianne Svensson